Для посилань:

Макуха С. М. Проблеми Одеського регіону в контексті соціально-економічного розвитку на мезо- та мікрорівні // VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» присвячена пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи ФЕСЕНКА Дмитра Мусійовича 30-31 березня 2023 р. – Полтава: Полтавський державний аграрний університет. Частина ІІ. С. 151-153.

МАКУХА С.М.
доцент кафедри загальної економічної теорії та економічної політики,
Одеського національного економічного університету, м. Одеса

ПРОБЛЕМИ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НА МЕЗО- ТА МІКРОРІВНІ

Актуальність. В Україні триває пошук найбільш дієвих та ефективних шляхів розвитку економіки і громадського суспільства. Досвід функціонування власної соціально-економічної системи свідчить що у нас є певні позитивні напрацювання, які дозволили розпочати процес вбудовування вітчизняної економіку у світову систему господарювання. Але дійсність свідчить, що на шляху розвитку в Україні ще багато проблем та невирішених питань які не дозволяють нам бути повноправними учасниками світового ринку та забезпечити достойний рівень життя більшості населення країни. Тому актуальним питанням для нас стає модернізація та розвиток інститутів, механізмів і моделей публічного управління. Саме з цією метою і відбувається в Україні реформа органів публічного управління та адміністрування, ведеться пошук, розробка та впровадження найбільш дієвих форм, методів та прийомів забезпечення їх економічного розвитку.

Результати дослідження. Розвиток – це процес перманентних перетворень та змін наявного стану суб'єкту у досконаліший стан з вищими параметрами якісних характеристик, які виникають як накопичений результат зростання відповідних кількісних показників [1]. Виходячи з цього, можна визначити економічний розвиток на мезо- та мікрорівні як процес, що характеризує поступові, стійкі якісні зміни економіки регіону з метою розширення його потенціалу та підвищення рівня життя мешканців територіальної громади.

У рамках реформи децентралізації змінився адміністративно-територіальний поділ Одеської області. Замість 490 сільських, селищних і міських рад утворено 91 об'єднану територіальну громаду, а замість 26 районів – 7 укрупнених районів [2] Які ж обставини формують сьогодні умови та перспективи економічного розвитку суб'єктів публічного управління та адміністрування в Одеському регіоні, та в Україні в цілому? На сьогоднішній день найгострішими проблемами розвитку соціально-економічної сфери територіальних громад є наступні [3]: 1. Невідповідність наявної в Україні системи адміністративно-територіального устрою сучасним умовам господарювання та вимогам ефективності публічної влади. 2. Недосконалість

механізмів фінансово-бюджетного стимулювання соціально-економічного розвитку регіонів. 3. Недостатній рівень кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування. 4. Недосконала система територіального розміщення об'єктів інфраструктури. 5. Невпорядкованість відносин власності, в тому числі і на об'єкти інфраструктури. 6. Недостатній рівень якості послуг, що надаються населенню органами місцевого самоврядування і об'єктами соціально-економічної сфери.

Економічний розвиток на мезо- та мікрорівні неможливий без спільної діяльності громад. Він пов'язаний з діями, програмами та проектами, реалізація яких дозволяє громаді підвищити конкурентоздатність та поліпшити економіку свого середовища. До процесу економічного розвитку залучаються зацікавлені сторони громади з метою досягнення цілей розвитку та ефективної реалізації економічної політики. Аналіз дозволяє визначити чинники, які впливають сьогодні на можливість економічного розвитку територіальних громад Одеського регіону: загальний стан розвитку економіки країни; умови господарювання на мезо- та мікрорівні; розташування громади; місце і роль економіки громади у системі створення доданої вартості в господарському механізмі регіону та країни в цілому; рівень забезпечення привабливих умови для бізнесу та економічного розвитку регіону.

Розгляд сучасних теорій економічного зростання та розвитку показує, що відбувається відмова від універсальних рецептів, які можна було б застосувати для будь-якої економіки. На думку фахівців це пояснюється тим, що, коли детально дослідити специфічні особливості певної країни, то універсальні моделі економічного розвитку як правило є не придатними. Тому, наразі для нас все більше стає актуальнім питання вибору та відпрацювання власного шляху економічного і соціального розвитку суспільства на базі врахування вітчизняних умов господарювання та стану економіки країни. І тут важлива роль відводиться суб'єктам публічного управління та адміністрування які мають забезпечити відповідні привабливі умови для бізнесу та економічного розвитку регіону. Важливий вплив тут здійснюють конкурентні переваги регіону. Сьогодні конкуренція на мезо- та мікрорівні відбувається в умовах високої мобільності ресурсів (фінансових, людських, інформаційних, технологічних). Така конкуренція не є локальною, вона перетворилася на глобальну. Лідери громади, а також громади-лідери розвинутих країн об'єднуються сьогодні заради спільної мети – збільшення конкурентоспроможності, яка є сьогодні необхідною умовою для розвитку. Конкурентоспроможність на мезо- та мікрорівні залежить також від продуктивності бізнесу, що працює в територіальній громаді та величини доданої вартості, яку вони створюють. Все це створить у мови для швидкого та ефективного соціально-економічного розвитку регіону. Серед шляхів розвитку громад Одеського регіону на мезо- та мікрорівні виділяються по-перше забезпечення конкурентних переваг, що базується на найменших витратах, по-друге, конкурентоспроможність, що базується на збільшенні продуктивності фірм, які працюють на території громади та забезпечують створення високої доданої вартості.

Важливішими інструментами економічного розвитку суб'єктів публічного управління які можуть ефективно використовуватися як в Україні, так і в Одеському регіоні сьогодні можна вважати наступні. 1. Проекти та програми різних типів. Відповідні програми економічного розвитку з розкриттям конкретних кроків на найближчі два-три роки, дозволять досягти цілей економічного розвитку громади та підвищити інноваційність бізнесу. 2. Створення та налагодження роботи специфічної інфраструктури для бізнесу яка б максимально повно відповідала його потребам на території громади. 3. Забезпечення атмосфери залучення інвесторів та створення в громаді нових бізнесів, а відтак і розширення попиту на робочу силу через створення нових робочих місць, збільшення доходів мешканців та розширення масштабів економічної діяльності. 4. Партнерство з бізнесом – реалізація спільних ініціатив місцевої влади та бізнесу на підставі угод державно-приватного партнерства. 5. Розробка регіональних продуктів. Такими продуктами можуть бути товари, які виготовляються на підприємствах територіальної громади та у своїй назві, фірмовому стилі чи упаковці відображають особливість цієї території. Такі товари будучи привезені на ринки з діючих господарств громади, за рахунок невеликого транспортного шляху матимуть нижчу ціну, а від так і вищу конкурентоспроможність ніж товари з інших регіонів.

Крім того, враховуючи специфіку, Одеського регіону, результативним може стати створення та оновлення через реконструкцію санаторно-лікувальних закладів в м. Одесі, на Куяльницькому лимані, на Великому фонтані та в інших місцях що досить швидко сприятиме наповненню місцевих бюджетів і через популяризацію їх діяльності створюватиме сприятливий та привабливий інвестиційний клімат у територіальних громадах. Поряд із зазначеними інструментами можуть використовуватися і інші, таки як, гранти для бізнесу, бізнес-інкубатори, тощо.

Висновки. Визначення змісту політики економічного розвитку суб'єктів публічного управління є ключовою складовою державної політики і важливим елементом для суспільства, визначаючи напрямок його соціально-економічного розвитку. Тому як для працівників відповідних органів публічного управління та адміністрування, так і для широкої громадськості має велике значення усвідомлене розуміння змісту, цілей і завдань політики соціально-економічного розвитку, обґрунтування шляхів та вибір найбільш дієвих інструментів забезпечення її реалізації.

Список використаних джерел:

1. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України. – Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с. URL: http://surl.li/ercvt (дата звернення 1.02.2023 р.).

2. Про утворення та ліквідацію районів: Постанова Верховної Ради України» № 807-IX від 17.07.2020. URL: http://surl.li/pagw (дата звернення 5.02.2023 р.).

3. Ксьонжик І. В., Потравка Л. О., Замковий В. М. Соціально-економічний розвиток територіальних громад в Україні в контексті децентралізації. *Державне управління: удосконалення та розвиток.* 2020. № 11. URL: http://surl.li/ercud (дата звернення: 09.02.2023). DOI: 10.32702/2307-2156-2020.11.3